

|                            |                                |
|----------------------------|--------------------------------|
| Súd:                       | Najvyšší súd SR                |
| Spisová značka:            | 1Sžnz/1/2016                   |
| Identifikačné číslo spisu: | 9016898518                     |
| Dátum vydania rozhodnutia: | 30.06.2016                     |
| Meno a priezvisko:         | JUDr. Igor Belko               |
| Funkcia:                   | sudca                          |
| ECLI:                      | ECLI:SK:NSSR:2016:9016898518.1 |

## UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa: Y. I. U., bytom R. XX/XX, XXX XX T., proti odporcovi: Sociálna poisťovňa - ústredie, Ul. 29. augusta č. 8-10, Bratislava, v konaní proti nečinnosti orgánu verejnej správy, takto

### rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky návrh zamietla.

Navrhovateľovi právo na náhradu trov konania nepriznáva.

### Odôvodnenie

Navrhovateľ sa podaním označeným ako žaloba zo dňa 22.2.2016 domáhal uloženia povinnosti odporkyni, aby do mesiaca od nadobudnutia právoplatnosti uznesenia vydala vo veci rozhodnutie o jeho žiadosti z 26. novembra 2015.

V návrhu navrhovateľ uviedol, že dňa 26. novembra 2015 písomnou žiadosťou požiadal Sociálnu poisťovňu, ústredie Bratislava o navrátenie starobného dôchodku od 22. septembra 2003, ktorý mu bol nezákonne odňatý, v rozpore s hlavnými princípmi právneho štátu a to všeobecným zákazom retroaktivity a princípom právneho štátu, v rozpore s článkom 12 ods. 1 Ústavy SR, v rozpore s článkami 30 a 19 Dohovoru 5. 128 ako aj v rozpore s Listinou základných ľudských práv, ktorý bol do nášho právneho systému aplikovaný ústavným zákonom č. 23/1991. Keďže o jeho žiadosti zo dňa 26. novembra 2015 nebolo v zákonom stanovenej lehote rozhodnuté, a nebola ani lehota na vybavenie predĺžená, tak v zmysle príslušných ustanovení zákona o slobodnom prístupe k informáciám písomnou žiadosťou zo dňa 31. januára 2016 požiadal Sociálnu poisťovňu o sprístupnenie informácie prečo nebolo v zákonom stanovenej lehote (60 dní) rozhodnuté o žiadosti zo dňa 26. novembra 2015, ktorou žiadal o navrátenie nezákonne odňatého starobného dôchodku od 22. septembra 2003.

Na základe týchto dôkazov a skutočností navrhol uznesením zaviazat' odporkyňu, aby do mesiaca od nadobudnutia právoplatnosti uznesenia vydala vo veci rozhodnutie o jeho žiadosti z 26. novembra 2015.

Odporkyňa vo vyjadrení k návrhu zo 17. marca 2016 uviedla, že na základe žiadosti o dôchodok spísanej 28. októbra 2002 Sociálna poisťovňa rozhodnutím zo dňa 16. januára 2003 priznala podľa § 21 zákona

č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení (ďalej len „zákon o sociálnom zabezpečení“) v znení zákona č. 107/1999 Z. z. navrhovateľovi starobný dôchodok od 1. júla 2002.

Rozhodnutím zo dňa 5. augusta 2003 v spojení s rozhodnutím zo dňa 16. októbra 2003 bol podľa § 21 ods. 3, § 173i ods. 1 a § 96 ods. 4 zákona o sociálnom zabezpečení odňatý navrhovateľovi starobný dôchodok od 22. septembra 2003 z dôvodu posúdenia nároku na starobný dôchodok v súlade s § 173i ods. 1 zákona o sociálnom zabezpečení v znení zákona č. 222/2003 Z. z. podľa právnych predpisov účinných po 30. júni 2003. Rozhodnutie zo dňa 5. augusta 2003 v spojení s rozhodnutím Sociálnej poisťovne zo dňa 16. októbra 2003 bolo rozsudkom Krajského súdu v Žiline č. k. 12Sd/303/03-24 zo dňa 4. decembra 2003 v spojení s rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 3So 49/2004 zo dňa 26. augusta 2004 potvrdené ako zákonné a nadobudlo právoplatnosť dňa 12. októbra 2004.

Proti rozsudku Krajského súdu v Žiline č. k. 12Sd/303/03-24 zo dňa 4. decembra 2003 podal navrhovateľ návrh na obnovu konania, pričom Krajský súd v Žiline uznesením č. k. 12Sd 443/04-12 zo dňa 30. marca 2005 konanie o návrhu zamietol. Uvedené uznesenie Krajského súdu v Žiline bolo potvrdené uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 2So 72/2005 zo dňa 8. marca 2006. Proti tomuto uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky podal navrhovateľ dovolanie, ktoré Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením č. k. 1Sdo 24/2006 zo dňa 24. augusta 2006 odmietol.

Na základe žiadosti navrhovateľa spísanej dňa 14. júla 2005 Sociálna poisťovňa rozhodnutím zo dňa 3. októbra 2005 podľa § 65 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení priznala navrhovateľovi starobný dôchodok od 14. júla 2005.

Žiadosťou spísanou dňa 15. decembra 2008 navrhovateľ požiadal o priznanie starobného dôchodku v súlade s § 174 zákona o sociálnom zabezpečení z dôvodu výkonu doby služby v kategórii funkcií. Rozhodnutím zo dňa 19. januára 2009 bol nárok na starobný dôchodok zamietnutý z dôvodu, že nároky vyplývajúce zo zaradenia výkonu služby v kategórii funkcií nemajú vplyv na nárok na starobný dôchodok podľa zákona o sociálnom poistení. Rozhodnutie Sociálnej poisťovne zo dňa 19. januára 2009, potvrdené rozsudkom Krajského súdu v Žiline č. k. 24Sd/26/2009 zo dňa 6. mája 2009, Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom č. k. 7So/125/2009 zo dňa 25. augusta 2010 zrušil a vec vrátil Sociálnej poisťovni na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 7So/125/2009 zo dňa 25. augusta 2010 Sociálna poisťovňa realizovala rozhodnutím zo dňa 10. januára 2011, ktorým podľa § 65 a § 274 zákona o sociálnom poistení zamietla žiadosť navrhovateľa o priznanie starobného dôchodku zo dňa 15. decembra 2008. V rámci preskúmvacieho konania Krajský súd v Žiline rozsudkom č. k. 24Sd/26/2011 zo dňa 6. apríla 2011 rozhodnutie Sociálnej poisťovne zo dňa 10. januára 2011 zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie. Rozhodnutím Sociálnej poisťovne zo dňa 3. júna 2011 bola žiadosť o starobný dôchodok zamietnutá podľa § 65 a § 274 zákona o sociálnom poistení. Rozhodnutie Sociálnej poisťovne zo dňa 3. júna 2011, potvrdené rozsudkom Krajského súdu v Žiline č. k. 24Sd/158/2011 zo dňa 15. augusta 2011, Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom č. k. 9So/190/2011 zo dňa 31. októbra 2012 zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 9So/190/2011 zo dňa 31. októbra 2012 Sociálna poisťovňa realizovala rozhodnutím zo dňa 16. januára 2013, ktorým bol starobný dôchodok podľa § 112 ods. 2 a 6 zákona o sociálnom poistení odňatý od 22. februára 2013. Podľa § 250r Občianskeho súdneho poriadku je Sociálna poisťovňa viazaná právnym názorom vysloveným v rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Vychádzajúc z právneho názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vysloveného v dôchodkovej veci navrhovateľa, Sociálna poisťovňa rozhodnutím zo dňa 16. januára 2013 odňala starobný dôchodok priznaný podľa § 65 zákona o sociálnom poistení.

Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozsudku č. k. 9So/190/2011 zo dňa 31. októbra 2012 vyslovil súhlas s názorom, že je vylúčené, aby navrhovateľ bol poberateľom ďalšieho starobného dôchodku, teda dávky rovnakého druhu z toho istého (všeobecného) systému sociálneho zabezpečenia. Z tohto rozsudku tiež vyplýva, že doba služby príslušníka zboru nápravnej výchovy navrhovateľa nezaložila

nárok na výsluhový dôchodok podľa zákona č. 328/2002 Z. z., preto túto dobu treba považovať v súlade s § 255 ods. 5 zákona o sociálnom poistení za obdobie dôchodkového poistenia získané do 31. decembra 2003.

Podľa názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky je zrejmé, že navrhovateľ dovŕšil vek 55 rokov dňa XX. C. XXXX a k tomuto dňu bol zamestnaný viac ako 25 rokov a splnil aj podmienku výkonu služby zaradenej do I. kategórie funkcií v rozsahu viac ako 20 rokov. Dňom XX. C. XXXX preto navrhovateľ splnil všetky podmienky nároku na starobný dôchodok podľa § 132ods. 1 písm. a) zákona o sociálnom zabezpečení, pričom po vzniku nároku na starobný dôchodok nebol zamestnaný.

Najvyšší súd Slovenskej republiky s poukazom na § 259 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, podľa ktorého v konaniach o nárokoch na dávky a ich výplatu z dôchodkového poistenia, ktoré vznikli pred 1. januárom 2004, o ktorých nebolo do tohto dňa právoplatne rozhodnuté a o priznaní, odňatí alebo zmene sumy dávky za obdobie pred 1. januárom 2004, aj keď o uvedenej dávke už bolo právoplatne rozhodnuté, sa rozhodne podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003 s odchýlkami ďalej ustanovenými, vyslovil záver, že v konaní o nároku navrhovateľa je potrebné postupovať podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003, teda podľa zákona o sociálnom zabezpečení.

Pretože nárok na starobný dôchodok vznikol navrhovateľovi pred 1. januárom 2004, v konaní o tomto nároku je potrebné postupovať podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003, teda podľa zákona o sociálnom zabezpečení a podľa § 114 ods. 2 a § 142 ods. 4 písm. c) zákona o sociálnom zabezpečení.

S odkazom na § 114 ods. 2 a § 142 ods. 4 písm. c) zákona o sociálnom zabezpečení Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatoval, že o dávkach dôchodkového zabezpečenia rozhoduje, pokiaľ ide o príslušníkov zborov nápravnej výchovy, orgán príslušného ministerstva spravodlivosti republiky, pričom v prípade navrhovateľa je týmto orgánom Generálne riaditeľstvo Zboru väzenskej a justičnej stráže a z toho dôvodu Sociálna poisťovňa postupovala nesprávne, keď sama rozhodovala o žiadosti o starobný dôchodok, pretože navrhovateľ bol dôchodkovo poistený len do 31. októbra 1999 a za daných okolností Sociálna poisťovňa nebola a nie je oprávnená o žiadosti o starobný dôchodok rozhodnúť.

Rozhodnutie zo dňa 16. januára 2013, ktorým bol navrhovateľovi odňatý starobný dôchodok od 22. februára 2003, bolo potvrdené rozsudkom Krajského súdu v Žiline č. k. 24Sd/14/2013-41 zo dňa 1. júla 2013, ktorý bol potvrdený uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 10So/70/2013 zo dňa 30. apríla 2014. Z odôvodnenia rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vyplýva, že považuje rozsudok krajského súdu, ktorý potvrdil rozhodnutie Sociálnej poisťovne o odňatí starobného dôchodku za vecne správny.

Proti rozsudku Krajského súdu v Žiline č. k. 24Sd/14/2013-41 zo dňa 1. júla 2013 podal navrhovateľ návrh na obnovu konania, ktorý Krajský súd v Žiline uznesením č. k. 25Sd/290/2014-16 zo dňa 5. novembra 2014 zamietol. Proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 10So/70/2013 zo dňa 30. apríla 2014 podal navrhovateľ dovolanie, ktoré Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením č. k. 1Sdo/20/2014 zo dňa 24. septembra 2014 zastavil. V ďalšom konaní Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením č. k. 1Sdo/6/2015 zo dňa 11. februára 2016 zastavil konanie o návrhu navrhovateľa o starobný dôchodok, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia Sociálnej poisťovne zo dňa 16. januára 2013 č. XXX XXX XXXX X a o obnovu konania proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 1Sdo/20/2014 zo dňa 24. septembra 2014 z dôvodu, že uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 10So/70/2013 zo dňa 30. apríla 2014 bolo právoplatne ukončené súdne konanie o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia a postupu Sociálnej poisťovne podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku a po preskúmaní návrhu na obnovu konania konajúci súd dospel k záveru, že pre takéto konanie nie sú splnené podmienky konania.

Z dôvodu, že Sociálna poisťovňa nebola a ani nie je oprávnená rozhodnúť o žiadosti o starobný dôchodok, o žiadosti navrhovateľa o priznanie starobného dôchodku rozhodoval oprávnený orgán, ktorým je Generálne riaditeľstvo Zboru väzenskej a justičnej stráže vydaním rozhodnutia č. GR ZVJS-

12379/33-13 zo dňa 5. apríla 2013, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 28. apríla 2013.

Navrhovateľ návrhom namieta nečinnosť Sociálnej poisťovne pri vybavovaní jeho žiadosti zo dňa 26. novembra 2015 a 31. januára 2016. Žiadosťou zo dňa 26. novembra 2015, doručenou Sociálnej poisťovni dňa 1. decembra 2015, navrhovateľ požiadal o navrátenie starobného dôchodku od 22. septembra 2003, ktorý mu bol nezákonne odňatý rozhodnutím Sociálnej poisťovne, ústredie zo dňa 5. augusta 2003. Uvedené podanie navrhovateľa Sociálna poisťovňa vybavila listom č. XXX XXX XXXX X zo dňa 18. decembra 2015. Táto žiadosť nemala charakter žiadosti podľa § 184 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, na základe ktorého začína dávkové konanie a o ktorom Sociálna poisťovňa vydáva rozhodnutie. Žiadosť o dôchodok sa podáva na tlačive určenom Sociálnou poisťovňou a túto žiadosť spisuje so žiadateľom pobočka Sociálnej poisťovne.

Sociálna poisťovňa uvádza ďalšie spory navrhovateľa týkajúce sa tej istej veci, a to na Najvyššom súde Slovenskej republiky vedený súdny spor proti Sociálnej poisťovni v konaní proti nečinnosti orgánu verejnej správy (č. k. 9Sžnz/1/2015), ktorým sa navrhovateľ domáhal, aby súd uložil Sociálnej poisťovni povinnosť rozhodnúť o jeho žiadosti o starobný dôchodok zo dňa 15. decembra 2008. Uznesením zo dňa 13. mája 2015 č. k. 9Sžnz/1/2015 Najvyšší súd Slovenskej republiky návrh zamietol. Proti uvedenému uzneseniu podal navrhovateľ dovolanie, ktoré Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením zo dňa 21. októbra 2015 (č. k. 2Sdo/11/2015) zastavil. Navrhovateľ sa návrhom na Okresnom súde Bratislava I (č. k. 15C 135/2011) domáha náhrady škody vo výške 28 469,88 EUR titulom nesprávneho úradného postupu Sociálnej poisťovne v konaní o starobnom dôchodku a ďalším návrhom na Okresnom súde Bratislava I (č. k. 16C/117/2015) o zaplatenie 22 477,15 EUR ako nedoplatku na starobnom dôchodku.

Sociálna poisťovňa súčasne uvádza, že v roku 2014, 2015 a v roku 2016 boli Sociálnej poisťovni doručené viaceré opakované a identické žiadosti navrhovateľa o sprístupnenie informácie. Vo všetkých žiadostiach sa navrhovateľ dožadoval informácií, ktoré sa týkajú starobného dôchodku, ktorý mu bol odňatý rozhodnutím Sociálnej poisťovne. Žiadosti navrhovateľa o sprístupnenie informácií boli vybavené sprístupnením informácií v zákonom stanovenej lehote.

Na základe vyššie uvedeného skutkového a právneho stavu veci, Sociálna poisťovňa označila návrh za neopodstatnený a navrhla, aby súd návrh navrhovateľa v celom rozsahu zamietol ako nedôvodný.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd vecne príslušný na konanie proti nečinnosti orgánu verejnej správy (§ 246 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) preskúmal vec bez nariadenia pojednávania (§ 250t ods. 4 O.s.p.), po oboznámení sa so stanoviskom odporcu jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z.) dospel k záveru, že návrh na konanie proti nečinnosti nie je dôvodný.

Podľa § 250t ods. 1 O.s.p. fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá tvrdí, že orgán verejnej správy nekoná bez vážneho dôvodu spôsobom ustanoveným príslušným právnym predpisom tým, že je v konaní nečinný, môže sa domáhať, aby súd vyslovil povinnosť orgánu verejnej správy vo veci konať a rozhodnúť. Návrh nie je prípustný, ak navrhovateľ nevyčerpal prostriedky, ktorých použitie umožňuje osobitný predpis.

Podľa § 250t ods. 4 O.s.p. súd o návrhu rozhodne bez pojednávania uznesením. Ak súd návrhu vyhovie, vo výroku uvedie označenie orgánu, ktorému sa povinnosť ukladá, predmet a číslo správneho konania a primeranú lehotu, nie však dlhšiu ako tri mesiace, v ktorej je orgán verejnej správy povinný rozhodnúť. Súd môže na návrh orgánu verejnej správy túto lehotu predĺžiť. Nedôvodný alebo neprípustný návrh súd zamietne.

Podľa § 250t ods. 5 O.s.p. navrhovateľ má právo na náhradu trov konania, ak súd návrhu vyhovel.

Ustanovenia štvrtej hlavy piatej časti O.s.p. upravujúcej konanie proti nečinnosti orgánu verejnej správy umožňujú súdu poskytnúť ochranu fyzickej alebo právnickej osobe, ktorá tvrdí, že orgán verejnej správy

nekoná bez existencie vážneho dôvodu tým, že na návrh dotknutej osoby uloží nečinnému orgánu povinnosť konať a v stanovenej lehote rozhodnúť.

V konaní sa preukázalo, že odporkyňa prípisom z 18.12.2015 v reakcii na jeho žiadosť z 26. novembra 2015 navrhovateľovi oznámila: „na Vašu žiadosť z 26. novembra 2015 (totožnú s predchádzajúcimi podaniami) o vrátenie odňatého starobného dôchodku od 22. septembra 2003 Vám opätovne a rovnako oznamujeme, že rozhodnutie z 5. augusta 2003, ktorým Vám bol odňatý starobný dôchodok od 22. septembra 2003 v spojení s rozhodnutím zo 16. októbra 2003 bolo rozsudkom Krajského súdu v Žiline zo 4. decembra 2003 č. 12Sd/303/03-24 v spojení s rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. augusta 2004 č. 3So 49/2004 potvrdené.

Najvyšší súd Slovenskej republiky potvrdil zákonnosť rozhodnutia Sociálnej poisťovne č. XXX XXX XXXX X z 5. augusta 2003 o odňatí Vášho starobného dôchodku.

Z dôvodu, že rozhodnutie o odňatí starobného dôchodku bolo potvrdené ako zákonné a nadobudlo právoplatnosť 12. októbra 2004, starobný dôchodok Vám nie je možné vrátiť.

Vážený pán Y. U., pretože obsah Vašich podaní je rovnaký a už niekoľkokrát sme Vám na ne odpovedali, budeme každé Vaše ďalšie podanie so skutkovo a právne rovnakými dôvodmi vo veci považovať za bezpredmetné, pokiaľ neuvediete nové skutočnosti k veci.“

V zmysle § 178 ods. 1 písm. d) zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“), žiadosť o dôchodok so žiadateľom spisuje pobočka Sociálnej poisťovne. Podľa § 184 ods. 1 zákona o sociálnom poistení sa dávkové konanie začína, ak tento zákon neustanovuje inak, na základe písomnej žiadosti fyzickej osoby, ktorá si uplatnila nárok na dávku a nárok na výplatu dávky. Podľa odseku 5 sa žiadosť o priznanie dávky podáva na tlačive určenom Sociálnou poisťovňou. Fyzická osoba uvedená v odseku 1 je povinná preukázať skutočnosti rozhodujúce na nárok na dávku a nárok na jej výplatu spôsobom určeným Sociálnou poisťovňou. Podľa § 185 ods. 1 zákona o sociálnom poistení sa za deň začatia konania považuje deň, keď bola žiadosť doručená príslušnej organizačnej zložke Sociálnej poisťovne. Za deň začatia konania o dôchodkových dávkach a úrazových dávkach sa považuje aj deň spísania žiadosti o dávku pobočkou.

Uložiť povinnosť orgánu verejnej správy podľa § 250t ods. 4 O.s.p možno len za splnenia podmienok vyplývajúcich z § 250t ods. 1 O.s.p a jednou z nich je, že orgán verejnej správy nekoná bez vážneho dôvodu spôsobom ustanoveným príslušným právnym predpisom.

Najvyšší súd Slovenskej republiky posudzujúc návrh navrhovateľa v kontexte vyjadrenia a postupu odporkyne v predmetnej veci dospel k záveru, že táto podmienka nie je v predmetnej právnej veci naplnená, pretože odporkyňa v konaní nečinná nebola, v súlade s citovanými ustanoveniami dôvodne nepovažovala podanie navrhovateľa za žiadosť o priznanie dôchodkovej dávky a na jeho podanie z 26.11.2015 dôvodne reagovala listom z 18.12.2015, ktorým mu oznámila, že jeho žiadosti o vrátenie starobného dôchodku nie je možné vyhovieť ako aj dôvody tohto postupu.

Vzhľadom na to Najvyšší súd Slovenskej republiky považoval návrh navrhovateľa z 22.2.2016 za nedôvodný a preto ho podľa § 250t ods. 4 O.s.p. zamietol.

O práve na náhradu trov tohto súdneho konania rozhodol odvolací súd podľa § 250t ods. 5 O.s.p („a contrario“), podľa ktorého má právo na náhradu trov konania len úspešný navrhovateľ.

### **Poučenie:**

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.